

Desafiament total

Es pot reparar o és millor enderrocar i reconstruir? ¿Amb uns quants pedaços i una mà de pintura passarem o bé caldrà fer-ho tot nou? ¿Esperem que la primera tempesta ho acabi d'ensorrar o prenem la iniciativa? El dilema de fons és al carrer, en les converses familiars i en els cenacles polítics. Anem fent o assumim el repte d'un canvi substancial. La sensació de crisi general ha anat guanyant terreny, a mesura que els mitjans concentraven l'atenció en el cas de corrupció, d'espionatge o de males pràctiques instal·lades en el sistema polític. Especialment en els punts de connexió entre el sistema polític i el sistema econòmic. I això dificulta, però fa encara més necessari, un lideratge creïble.

La coincidència de la crisi econòmica i la crisi de credibilitat i honorabilitat del sistema polític té unes conseqüències profundes en la percepció ciutadana, que es tradueix en un increment de la desconfiança i el desànim. Treballadors de més de 50 anys abocats a un atur permanent, joves sense expectatives..., milers d'històries personals de frustració buscant una sortida particular. Només unes minories organitzades, especialment participatives i conscients, per necessitat i per convicció, es manifesten públicament i reclamen un capgirament. Però el mal-estar és d'un abast molt superior. Ho impregna tot. Sota la sensació de perplexitat, de pessimisme, embolicada amb la barreja d'excitació i paràlisi que pot produir una actualitat informativa tan redundant, s'hi cova una tensió creixent, una irritació continguda.

Imaginem-nos què passaria si el grau de permeabilitat informativa de les actuacions judicials i policials sobre el sistema polític es traslladés a la cúpula del sistema eco-

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

nòmic. Que en comptes d'amnisties fiscals, tolerància i hermetisme, transcendissin les sospites d'evasió de capitals o de frau tributari, o s'establís l'obligació efectiva de justificar la procedència de tots els ingressos i guanys patrimonials. O si l'atenció dels mitjans catalans prioritzés l'anàlisi de la política econòmica de l'Estat envers Catalunya: impagament de partides compromeses, contramesures fiscals, repartiment discriminatori dels límits d'endeutament... Tot això, a banda del dèficit fiscal crònic. ¿No augmentaria la demanda de transparència, de canvi social i d'enfortiment del procés sobiranista?

En qualsevol cas, la situació de fons s'ha deteriorat. I ja no és segur que un pacte ampli –polític i social– per acordar els pressupostos sigui suficient per proporcionar estabilitat i un clima positiu. L'agenda inicial de la legislatura, pivotant al voltant de la contenció de la crisi i l'objectiu de la consulta, no aguantarà la pressió si no es complementa i s'accelera. Aquest Govern té

La llei electoral ha d'estar enllestida i aprovada sense dilacions, i sense espectacles de tacticisme aritmètic

molts adversaris, dins i fora de Catalunya. I per fer possible la consulta, caldrà haver actuat abans amb molta decisió i agilitat. Des del Govern i des de l'oposició disposada a comprometre's amb la regeneració democràtica i amb unes veritables polítiques socials de superació de la crisi. Junts.

La neteja del sistema polític, dels partits i de les institucions ha de ser urgent i fulminant. La llei electoral ha d'estar enllestida i aprovada sense dilacions, i sense espectacles de tacticisme aritmètic. Amb la intenció principal d'estimular la participació i millorar els mecanismes de representació. I el debat al voltant dels pressupostos ha de servir, també, per traslladar a la població tres blocs de dificultats: les derivades de les mancances i desequilibris del mateix sistema productiu català; les derivades del model de relacions econòmiques entre la Generalitat i l'Estat, i les referides a la manca de col·laboració en matèria tributària per impedir l'autosuficiència catalana en aquest aspecte (accés a les dades i el programari de la gestió tributària i de la seguretat social). Explicar bé és una manera de liderar.

Finalment, encara que l'aparatositat del cas de corrupció atorga el primer pla a les xacres del sistema polític, no podem perdre de vista el que la crisi ha revelat: més enllà de les formes polítiques, la llavor de la injustícia i la desigualtat és en el sistema econòmic i social. Això vol dir que, lligat al procés de regeneració democràtica i l'esforç de racionalització pressupostària, s'haurà d'intervenir per transformar el model econòmic i social vigent. La revolució democràtica encetada també ha de ser social. Des d'ara. Si aquesta és l'agenda real del 2013, serà més factible la consulta sobre la sobirania el 2014.